

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. I. Potest homo, existens in gratia, Deo in hac vita condigno satisfacere ex opere operantis pro pœna temporali Prugatorii, remissis peccatis debita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

prima questio hujus Sectionis, ejusque resolutio erit

CONCLUSIO I.

Potest homo, existens in gratia, Deo in hac vita de condigno satisfacere ex opere operantis pro pena temporalis Purgatorii, remissis peccatis debita.

Suppono cum Ecclesia Catholica, falsum omnino esse, & à verbo Dei alienum, culpam à Domino nunquam remitti, quin universa etiam pena condonetur: perspicua enim, & illustrata in sacris litteris exempla reperuntur, quibus, prater divinam Traditionem, hic error quam manifestissime revincitur. Ita Concil. Trid. sess. 14. cap. 8. Exempla ista propoſuimus sect. 1. præsentis disp. concl. 5 ad quam Lectorem remitto.

Suppono II. Satisfactionem pro pena temporalis, de qua hic tractamus, subinde appellari satisfactionem pro peccato 2. Machab. 12. v. 46. Sancta ergo & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut à peccatis solvantur, id est, à penis temporalibus exsolvendis in Purgatorio. Nonne regius Propheta, post peccatum seu culpam dimissam, Psalm. 50. v. 4. oratur, dicens: Amplius lava me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me? Similiter loquitur Trident. sess. 14. cap. 8. ibi: Accedit ad hæc, quòd dam satisfaciendo patimur pro peccatis. Et post pauca: Neque verò ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exsolvimus &c. Vide Andream Vegam de Justificatione lib. 13. c. 36. ubi disputat contra Lutherum & ejus sequaces, qui nequidem nomen satisfactionis volebant admittere, quoniam (inquiunt) in Scripturis illud non legitur.

Subscribo verba Lutheri, ut ea refert præfatus Auctor: Quare verum dixi, arbitriam istam satisfactionem neque in Scripturis, neque in Patribus inveniri; inveniri autem penam irem sibi à Deo impostam pro peccatis. Et post pauca: Volebunt autem odi & sublatum vellem hoc vocabulum, Satisfactio: quòd non modo in Scripturis non invenitur, sed & periculosum habet sensum, quasi Deo quisquam possit pro ullo peccato satisfacere, cum ille gratis ignoscat omnia. Deinde occasio fuit, ut à salutaris penitentia remedio nundinas facerent. Hæc ille in impugnatione Bullæ Leonis X. in art. 5.

Respondeo cum Vega: Sufficit, quòd res ipsa inveniatur in Scriptura. Nonne legitur Ninivitas, Achab, Manassén, Davidem per opera externa penitentia; jejunium, eleemosynam, aliisque afflictiones Deo satisfacisse pro penis aliis infligendis, id est, effecisse

ut Deus non infligeret illas penas? Et verò quid aliud est satisfacere parti læsæ, quàm exolvere; quòd debetur pro damno aut injuria ei illata? Ita sentiunt omnes homines.

Omitto, olim SS. Patres in Concilio generali Nicæno recepisse nomen Homonision, quo neque Scriptura, neque Antiquiores fuerant usi: Quòd ergo periculum in usu hujus vocabuli Satisfactio? Nullum prorsus. Quòd si aliqui sint, qui salutaris hoc penitentia; remedio ad nundinas abutantur, usus certè vocabuli hujus (inquit Vega suprâ cap. 36.) non est in causa, sed avaritia vel impietas, vel certè supina eorum ignorantia.

Unde si vera foret (alioqui falsissima) doctrina Lutheri, per solam Fidem deleri totam culpam, & penam, debitam pro peccatis, sinè ullo periculo talis Fides appellari posset satisfactio; quia videlicet illâ exhibitâ, Deus nihil amplius requirit pro peccatis. Sed hæc factis de nomine; videamus de te, id est, de potestate satisfaciendi Deo pro pena temporalis, peccatis remissis debita.

Hæc potestas certa est inter Catholicos, definita in Conc. Florentino, decreto 3. hisce verbis: Item, si vere penitentes in Dei Charitate deceſerint, antequam dignis penitentia; fructibus de commissis satisfecerint & omnis eorum animas penis Purgatorii purgari. Et ut à penis huiusmodi releventur, prodesse eis vivorum fidelium suffragia, Missarum scilicet Sacrificia, orationes & eleemosynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus fieri consueverunt, secundum Ecclesie instituta. Illorum etiam animas, qui post Baptisma susceptum, nullam omnino peccati maculam incurrerunt: illas etiam quæ post contritionem peccati maculam vel in suis corporibus, vel in stem exuta corporibus sunt purgata, in cælum mox recipi &c. Ergo verè penitentes possunt dignis penitentia; fructibus de commissis & omnis ita satisfacere, ut eorum animæ non indigeant penis purgatorii, sed exuta corporibus in cælum mox recipiantur.

Eandem veritatem novissimè definiit Concil. Trident. sess. 17. cap. 9. sequentis tenoris: Docet præterea, tantam esse divina munificentia largitatem, ut non solùm penis spontè à nobis pro vindicando peccato susceptis, aut Sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impostis; sed etiam, quòd maximum amoris argumentum est, temporalibus flagellis à Deo inflictis, & à nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Christum Iesum satisfacere valeamus.

Et eadè sess. can. 13. Si quis dixerit, pro peccatis, quoad penam temporalem, minimè Deo per Christi merita satisfieri penis ab eo inflictis, & patienter toleratis, vel à Sacerdote iniunctis; sed neque spontè susceptis, ut reitatis, orationibus, eleemosynis, vel aliis etiam pietatis operibus; atque ad eò optinam penitentiam esse tantum novam vitam; anathema sit.

Item can. 14. Si quis dixerit, satisfactiones, quibus

8. Potestas satisfaciendi Deo pro peccatis definita est in Conc. Florentino.

7. Et Tridentina.

entia. ... confuram in p... missi. Huculque Sa... loquitur enim se... larari ferret per... em de censura... micidas, que p... d est; per se in... tura peccata, sed... peccatorem à pecc... illum ab statu, in... peccati; quia per se... oris non est facta... latum peccatum. Sin... ando foret facta... blatum peccatum p... hoc, ut tali calu... s, quòd statim poss... la possit & debeat ab... a videtur mihi pro... hanc Conclusio... non secundam partem... Penitentia; que est...

3. Responsio... 3. Mach 12... 4. Intra... 4. Intra... 5. Respondeo...

quibus pœnitentes per Christum Iesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam de gratia & verum Dei cultum, atque ipsam beneficium mortis Christi obscurantes; anathema sit.

8. Igitur de hac veritate non est relatus ambigendi locus, est (ut existimat Arriaga hic disp. 20. n. 10.) nullus adduci posset locus Scripturæ, aut sacræ Scripturæ, aut SS. Patrum, qui clarè de satisfactione loqueretur, sed omnia loca possent explicari vel de pœnitentiâ pro culpa, vel de aliqua compensatione, quæ ad gratitudinem potius reducerat. Sufficere debet omnibus auctoritas S. Matris Ecclesiæ, cuius est de vero sensu, & interpretatione SS. Scripturarum iudicare: procul dubio autem iudicavit & iudicat, plures Scripturas sanctas non tantum loqui de pœnitentiâ pro culpa, sed etiam de satisfactione pro pœna; & non solum de aliqua compensatione, quæ ad gratitudinem reducerat, sed etiam de satisfactione debita ex rigore iustitiæ.

Et de eadem satisfactione Ecclesiam intellexisse SS. Patres, nimis manifestum est ex Concilio Tridentino sess. 14. cap. 8. quod sic incipit: *Demum quoad satisfactionem, quæ ex omnibus Pœnitentiæ partibus, quemadmodum à Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata, ita unâ maximè nostrâ aetate summo pietatis prætextu impugnatur ab his, qui speciem pietatis habent, virtutem autem eius abnegant.* Porro Tridentinum ibi loqui de satisfactione propriè dicta seu rigorosa, nulli potest esse dubium.

Proinde de eadem intelligendam esse hanc Scripturam Matth. 3. v. 8. *Facite fructum dignum pœnitentiæ, patet ex illis verbis Concilii ibidem: Omnis gloriatio nostra in Christo est, in quo vivimus, in quo movemur, in quo satisfacimus, facientes fructus dignos pœnitentiæ.* Alia Scripturæ loca ad hoc propositum, ut etiam testimonia SS. Patrum, videri possunt apud Bellarm. lib. 4. de Pœnit. cap. 8. & 9. Vegam supra cap. 37. & 38. & passim apud Scholasticos, ubi disputant de hac controversia cum hæreticis: nam inter Catholicos res est certa, quamvis disputent, an possit homo satisfacere de condigno, an verò solum de congruo.

Conclusio nostra est communis, & probatur ex Trid. locis supra allegatis, in quibus homo dicitur simpliciter satisfacere per bona opera: qui autem non solvit æquale, non satisfacit simpliciter, cum satisfactio secundum Scotum supra sit, *Redditio æquivalentis*: qui verò solvit æquale, satisfacit de condigno. Alioquin eodem modo, quo homo potest satisfacere pro pœna temporali, etiam posset satisfacere, & de facto satisfaceret pro pœna æterna: nam (ut constat ex alibi dictis) Contritio est meritum congruum primæ gratiæ justificantis; ergo etiam remissionis pœnæ æternæ infallibiliter conjunctæ: quidni autem illud meritum possit vocari satisfactio congrua?

8. Putat Arriaga nullum esse locum Scripturæ, aut SS. Patrum, qui clarè loquatur de satisfactione.

9. De illa videtur intelligenda Scriptura Matth. 3.

10. Homo potest de condigno satisfacere, ut patet ex Trident.

Porro Trid. sess. 6. c. 14. sic ait: *Procedendum est, Christiani hominis pœnitentiâ post baptismum multò aliam esse à baptismali, eaque contrari non modo cessationem à peccatis & c. verum etiam eorundem sacramentalem confessionem & c. ita quæ satisfactio per secula, et elemosinas, orationes, & alia præ spiritualis vite exercitia, non quidem pro pœna æterna, quæ vel Sacramento vel Sacramento unâ cum culpa remittitur, sed pro pœna temporali. Vbi expresse distinguit inter remissionem pœnæ æternæ, & satisfactioem pro pœna temporali: ergo per hanc satisfactioem pro pœna temporali satisfactioem condignam.*

Quod probè intelligentes summi Pontifices Pius V. Gregor. XIII. & Urbanus VIII. damnarunt has propositiones. *Cum per elemosinas, orationes, & alia, præstita opera Deo satisfacimus pro peccatis temporalibus, non dignum pretium pro peccatis nostris offerimus, sicut qui in errantes autem: nam atque quædam essentia aliqua saltem ex parte deceptorum; sed aliquid facimus, cuius intuitu Christi satisfactio nobis applicatur & communitur. Satisfactio laboriosa iustificationem non valent expiare de condigno pœnam temporalem, restantem post culpam condonantam.*

Dum hæc duæ propositiones damnatæ fuerunt (inquit Arriaga supra n. 11.) reddita est certa contradictoria illarum; nempe, notata opera esse condignam satisfactioem pro pœna: nam licet ad priorem propositionem fortasse applicari posset quorundam solutio, scilicet, eam magis damnari propter censuram, quam inurit contrariæ (in ea enim dicitur Batus, errare eos, qui contrarium sentiunt; que reflexa censura est absurda, quidquid sit de veritate doctrinæ) hæc tamen, quæcumque ea sit evasio, secundæ propositioni, omni cunctis censurâ, non potest applicari. Necessario ergo debuit à Pontifice damnari propter ipsam directam doctrinam. Hæc ille.

Ego autem dico, si Bius (vel quisquis est Auctor) nihil aliud voluerit per secundam propositionem, quam requiri acceptationem Dei propter merita Christi (sicut fortè voluit, aut certe potuit velle) nihil falsi asseruit, ut patebit ex Conclusionem sequenti. Insuper verba aliquid amplius videntur indicare; scilicet, opera hominis iusti tantum esse puram conditionem, ad cuius præsentiam ex solis meritis Christi nobis liberaliter condonatur pœna temporalis. Et ideo iure merito hæc propositiones proferre fuerunt; veluti iustissime proscriberentur propositiones, quæ negarent meritum condignam gratiæ & gloriæ, & dicerent, opera hominis iusti tantum esse puram conditionem, ad cuius præsentiam ex solis meritis Christi nobis liberaliter donetur gratia & gloria.

Ratio est; quia non apparet major proportio aut major æqualitas seu condignitas operum nostrorum in ratione meriti gratiæ & gloriæ.

merito gloriæ, quantantia, quam na temporalis. Et verò gratitudo De iusti, præmiæ & manifestu punitioe ho temporalis, e gatorio? Q exhairitur in

13. Quomodo attingantur merita & satisfactio ex Lugoco

n. 11.) ope debitum pœ modum satisfum genus: n tudinem, inclinat ad pi in ordine ad suetudinem, cum tanto rig

Finge (pro in Republica terum pertin bonis operib Planè si aliqui ingentes lib æquum esset ret, vel revo bebat; & tar munerare, aut temperantia p dictam; sed tio unius pœ iustitia placet laudabiliter a

Differt et meritum red satisfactio non remotè dignitæ habet itaque mii illud opus riam & satisfæ faceret. Nec pœnæ, pro qu dus gloriæ, tam operis ma imperatorum eo, quòd sim ficiam; nec impetrat, quæ dem opere. H Sed quæsti enim illa cess num hominis etiam quodam tur v sio beati mium, quem Scoto dicitur q. 1. n. 10. ib venialium, que

14. Cessatio à pœnitentiâ prædictæ pœnitentiæ.

15. Cessatio à pœnitentiâ prædictæ pœnitentiæ.

simpliciter, quia reconcilians & placans: in secundo est quidem satisfactio, quia voluntaria redditio &c. sed nec reconcilians nec placans: in tertio autem est satisfactio, ultra quam non exigatur pœna ulterior.

Quid vobis videtur de Scoto? Num hic docet, hominem extra statum gratiæ simpliciter posse satisfacere pro pœna temporalis? Sole meridiano clarius est, oppositum sentire. In primo (inquit) id est, in eo, qui implet in Charitate, est satisfactio simpliciter id est, condigna ex opere operantis, quia reconcilians & placans.

18. Uti falsè ei imponit Lugo.

Nunc attendite verba Lugonis disp. 24. n. 24. Non defuerunt (inquit) qui dicerent etiam in statu peccati posse hominem satisfacere pro pœna temporalis, debita pro peccatis, jam priùs quoad culpam remissis. Scotus, Major Gabriel, Medina & Navarrus apud Suarez in præsentis disp. 37. sect. 2. n. 1. Quòd Scotus probat: quia qui propter delictum meretur abscissionem manus, si manus ei abscindatur, etiam si non sit in gratia Regis, satisfecit debito pœnæ. Ex hoc tamen argumento colligi videtur, quòd Scotus confundat satisfactio- nem cum satisfatione: ille enim propriè non satisfacit, sed satisfacitur; nunc autem loquimur de satisfatione propriè dicta. Hæc ille.

Et n. 25. probans ex ratione communem sententiam, sic ait: Satisfactio licet non sit meritum formaliter, imitatur tamen rationem meriti. Quare sicut peccator & inimicus Dei, dum manet inimicus, non potest mereri condignè, quia non placet Deo, & ideo non possunt ejus opera esse Deo accepta ad præmium; sic nec possunt esse accepta ad placandum Deum pro pœna debita, quæ placatio est quasi quædam retributio pro castigatione voluntaria, quam homo exhibet & offert Deo: qui enim non potest esse dignus retributione & præmio propter inimicitiam permanentem, non potest etiam esse dignus ut acceptetur ejus castigatio voluntaria ad compensandam pœnam aliunde debitam. Undè constat responsio ad fundamentum & exemplum Scoti, in quo non agitur de acceptatione & compensatione, sed ponitur ipsa pœna inflicta à Principe. An verò possit in eo statu peccator satisfaci & solvere pœnam debitam eamque extrin- guere, diximus latè suprâ disp. 10. sect. 2. Hucusque Eminentissimus.

19. Hanc falsitatem ostendit hic Auctor.

Sed quasi unus ex illis, qui falsas sententias imponunt Subtilissimo Theologorum Principi, quem numquam vel à primo limine salutarunt, vel oculis inspexerunt, vel saltè in manus assumpserunt. Vultis videre, quàm vera loquar? Quod Scotus probat (inquit Lugo) quia qui propter delictum meretur abscissionem manus, si manus ei abscindatur, etiam si non sit in gratia Regis, satisfecit debito pœnæ. Hæc ille. Sed clausis oculis aberrat à scopo.

Hæc sunt verba Scoti suprâ n. 17. Et si ar-

guas: mortua est: ergo non est satisfactio; non sequitur, nisi quod non est satisfactio placans, nec reconcilians in amicitiam. Et si dicitur: ergo non est satisfactio; non sequitur: quia sufficit Deo, quod quis voluntariè solvat pœnam debitam ad pœnitentiam peccati commissi; quia etiam quod minus apparet, sufficit satisfactio. Patet in actibus humanis: si enim alicui offensa in Regem correspondeat pœnæ secundum legem abscissio manus: si ipsi etiam invito abscindatur manus, satisfacitur, & in tantum sufficit Regi, quòd secundum legem & iustitiam non debet ab eo pœnam ulteriorem exigere; & tamen non recipit eum in gratiam vel amicitiam. Multò magis ergo posset sufficere pro punitione culpe, si aliquis sibi pœnam debitam infligeret, licet non esset in gratia vel amicitia ipsius Iudicis offensi. Ita Doctor Subtilis.

Satisfacitur (inquit) & in tantum sufficit Regi Lugo autem legit: Satisfecit debito pœnæ. Legi (inquam) sed clausis oculis. Et ideo bene dicitur: Ex hoc argumento colligi videtur, quòd Scotus confundat satisfactionem cum satisfatione. Planè videtur, sed illis, qui habent clausos oculos, & loco ly satisfacitur, legant ly satisfecit.

Alioquin Scotum hic distinguere inter satisfactionem & satisfationem, & à satisfatione tamquam à minori argumentari ad satisfactionem tamquam ad majus, & distinguere inter satisfactionem simpliciter, id est, reconcilians, & satisfactionem non reconcilians, sive inter satisfactionem ex opere operantis, & satisfactionem ex opere operato, quòd illa debeat impleri in Charitate, id est, in statu gratiæ; hæc autem possit adimpleri extra Charitatem seu extra statum gratiæ, nemo non videt, qui habet oculos apertos ad videndum. Itaque Doctor Subtilis nupiam dixit, hominem in statu peccati posse satisfacere simpliciter, seu de condigno ex opere operantis. An autem possit satisfacere ex opere operato, videbimus sect. sequenti.

Hoc impræsentiarum addo; opera bona hominis peccatoris, in quantum satisfactoria de condigno ex opere operantis, si fierent ab homine iusto, non magis reviviscere ad effectum satisfactionis seu remissionis pœnæ temporalis, quàm eadem opera, in quantum meritoria de condigno, reviviscunt ad effectum meriti, id est, ad augmentum gratiæ & gloriæ. Si tamen ex illis operibus permanerit aliquis effectus, v. g. ex elemosyna carentia pecuniæ, poterit per novam voluntatem, adveniente gratiâ, ille effectus acceptari, & ita prodesset ex opere operantis tam in ratione meriti, quàm satisfactionis; non quæ antea positus fuit in statu peccati mortalis, sed quæ nunc in statu gratiæ de novo acceptatur, & quasi de novo ponitur.

De cætero præter statum gratiæ, de quo jam egimus, requiritur status viatoris, qui significatur in Conclusionem his verbis: In hac

Sec. vita. Nam imma, sed fatiter. Et meri alioquin horpendi pe satisfactiones i pote in qua mus. Estò igitur habeat propo satisfaciendut extra viam citus ab homi mo sit satisfac dem non in facit, defect modo, sicut gmentum fru portionis au semper sic ej dubiè intensi ctu acceptatio

COM Satisfactio rantis tatione Christi

Quidni re Tridenti munificencia la à nobis pro vin dais ar bitrio pri am (quod max poralibus flagel ter toleratis, sum satisfacere est condigna ante omnem a velti nolit, del tamenti velit p illa tanta divi quod illud ma Herclè sicut tamenti antec ceptionem I nem cum vita tam & perfect premium largi factoria de co quam propor dimendam pec completam & ad remittend infligendam, ptatio ejus ad

Unde nisi Deus acceptasset nostras satisfactio- nes, posset adhuc peccata nostra punire in Purgatorio, eodem modo, ac si non esset satisfactum; quia revera non esset satisfactum, cum ex natura rei opera nostra, quantumcumque poenalia, neutiquam aequivalent poenis Purgatorii, sed hanc aequivalentiam completet & ultimare recipere debent ab ordinatione seu promissione divina, qua ex mera liberalitate illa opera acceptat tamquam aequivalentia, quae aliis ex se non aequivalent. Et quamvis (ut Aliqui putant) aequivalerent ex se, & ante omnem acceptationem Dei; equidem non obligarent Deum ad remittendam poenam Purgatorii, sicuti non obligant Deum ad retribuendam vitam aeternam. Ita docet Lugo hic disp. 24. n. 16. & probat a simili.

24. Opera non sicut poenalia ex natura rei non aequivalent poenis purgatorii.

Judex (inquit) semper habet jus ad exigendam poenam illam; quam ipse imponere velit, & non tenetur ad acceptandam illam, quam reus imponere sibi voluerit; etiam si sit aequalis, & fortasse major; quia judicis, & non delinquentis est, taxare & determinare poenam. Poterit ergo Princeps commutare unam poenam in aliam; quae si fuerit aequalis, per illam dicitur reus satisfecisse aequaliter debito prioris poenae: deficiente tamen judicis voluntate vel acceptatione, quantumvis reus se aliis supplicis voluntarie castiget, non manet liber a debito poenae; per judicem taxatae. Sicut si quis debeat triticum, & solvat oleum valoris aequalis, non tenetur creditor illud acceptare.

Probatur a simili.

CONCLUSIO II.

Satisfactio condigna ex opere operantis requirit liberam acceptationem Dei propter merita Christi.

Quidni requireret? Docet quippe Concil. Trident. sess. 14. c. 9. tantam esse divinae misericordiae largitatem, ut non solum poenis, sponte a nobis pro vindicando peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam (quod maximum amoris argumentum est) temporalibus flagellis a Deo influctis, & a nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Christum Iesum satisfacere valeamus. Si autem opus nostrum est condigna satisfactio pro poena temporali ante omnem acceptationem Dei, ita ut Deus, velit nolit, debeat remittere poenam, nec possit tamen vellet peccata nostra aliter punire, quae illa tanta divinae misericordiae largitas? Aut quod illud maximum amoris argumentum?

Confirmatur.

Heretici sicut opus meritum de condigno, tamen antecedenter ad promissionem & acceptationem Dei, habeat aliquam proportionem cum vita aeterna; attamen non completam & perfectam, quae obliget Deum ad tale praemium largiendum; pari modo opera satisfactoria de condigno, est ex se habeant aliquam proportionem & condignitatem ad reddendam poenam Purgatorii; haud equidem completam & perfectam, quae obliget Deum ad remittendam poenam istam, sive ad non infligendam, nisi accesserit promissio & acceptatio ejus ad talem effectum.

25. Oppositum docet Vasquez.

Contrarium docet Vasquez hic q. 94. art. 1. dub. 3. n. 6. dicens: Quamvis necessaria sit promissio, ut Deus teneatur conferre praemium; tamen ut remittat debitum poenae, non requiritur: qui enim condignam ex se offert compensationem pro poena debita, eo ipso redditur dignus, ut non puniatur; qui autem dignus est, ut non puniatur, non debet puniri: qui autem non debet puniri, non potest pro illo debito praeterito puniri. Quare si Deus illum torqueret, non digne pro peccato praeterito puniret, sed voluntate sua torqueret. Ita Vasquez.

sed petit principium quae.

Sed petit principium: hoc enim est quod